

της Λίλας Θεοδωρίδου-Σωτηρίου

Μια ξεχωριστή περίπτωση ανάμεσα στους Ρωμικούς Αρχιτέκτονες της Πόλης αποτελεί ο Πάτροκλος Καμπανάκης. Δεινός σχεδιαστής, καλλιτέχνης και στοχαστής δεν περιορίστηκε στις αναθέσεις έργων από την ομογένεια, το Πατριαρχείο και την άρχουσα τάξη της εποχής του. Απευθύνθηκε στη διεθνή αρχιτεκτονική κοινότητα οριοθετώντας ένα ευρύτερο πεδίο δράσης από τα στενά γεωγραφικά όρια της επαγγελματικής του έδρας. Πήρε μέρος σε μεγάλους αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς, εκθέτοντας επίμονα το δικό του αρχιτεκτονικό όραμα, όπου οι ιστορικοί ρυθμοί συγκολλούνταν με το παρόν, δημιουργώντας ένα νέο συμβολικό μάγμα. Υπήρξε σημαντικός όχι μόνο γι' αυτά που έκανε, αλλά κυρίως γι' αυτά που προσπάθησε να κάνει: να αναδείξει, σε μια εποχή έντονης αστικότητας και εκδυτικισμού της Κωνσταντινούπολης, το ρόλο του ιδιώτη αρχιτέκτονα, ως σχεδιαστή, καλλιτέχνη και στοχαστή [εικ. 1].

■ Η δράση του στην Πόλη

Ο Πάτροκλος Μ. Καμπανάκης (1858-1929) γεννήθηκε στο Κόρθι της Άνδρου, γόνος οικογένειας με πνευματική καλλιέργεια. Σπούδασε στο διετές Σχολείο των Τεχνών στην Αθήνα και ολοκλήρωσε

τις σπουδές του με συχνές μεταβάσεις στο Παρίσι, πιθανότατα ως "élève libre". Γύρω στα 1885 εγκαταστάθηκε στην Κωνσταντινούπολη ακολουθώντας το παράδειγμα του μεγαλύτερου αδελφού του Ιωάννη, γιατρού στο επάγγελμα. Από το 1888 έγινε τακτικό μέλος του Ελληνικού Φιλολογικού Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως (Ε.Φ.Σ.Κ.), η ιδεολογική συγκρότηση του οποίου χαρακτηριζόταν ως γνωστόν από τη συνάρτηση «ελληνική αρχαιότητα και φωτισμένη Ευρώπη». Υπήρξε μέλος της φημισμένης Αρχαιολογικής Επιτροπής για πολλά χρόνια και β' αντιπρόεδρος για τρεις θητείες.

Η καριέρα του Καμπανάκη στην Κωνσταντινούπολη εκτυλίχθηκε παράλληλα με την άθηση των Ρωμίων της Πόλης. Είχε τη στήριξη της ομογένειας, του κύκλου του Πατριαρχείου, αλλά και ισχυρών παραγόντων της εποχής του, όπως για παράδειγμα τον Ανδρέα Συγγρού. Από τα πρώτα του έργα του είναι το ανοικτό θέατρο στην περιοχή των Μνηματακίων (1889) και το μέγαρο του τραπεζίτη Σταύρου Κεπετζή (1895). Σχεδίασε επίσης τον ελληνορθόδοξο ναό του Αγίου Γεωργίου Καρούπη στην Αντιγόνη (1897), την κομψή έπαυλη του ελληνορθωμανού πρεσβευτή στην Αγγλία Μουσούρου Πασά (σημερινή πρεσβεία της Ρουμανίας) και επαύλεις διαφόρων Οθωμανών. Το 1900 η Βελγική πρεσβεία αγόρασε την οικία Κεπετζή και ανέθεσε στον Πάτροκλο τις εργασίες προσθήκης ορόφου και την μετατροπή της σε πρεσβεία.

Σχεδίασε, άλλοτε μόνος και άλλοτε σε συνεργασία με άλλους ελληνορθόδοξους αρχιτέκτονες της εποχής του: την Αστική Σχολή στο Τσεγκέλιοϊ, την πολυκατοικία της ενορίας της Παναγίας στο Πέραν (1898), το Γυμναστήριο στη Μεγάλη του Γένους Σχολή (1904), το ναό της Παναγίας Αδραμυτιού (1910) και το Μουσούρειο Παρθενώνα (1911) στο Αρναούτκιοϊ. Ασχολήθηκε το 1896 με την επισκευή του κτιρίου του Ε.Φ.Σ.Κ. και την εκβάθρων ανακατασκευή του ναού του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Ακλειδιού στη Μυτιλήνη (1898). Το 1904 ανέλαβε την ανακαίνιση του θεάτρου Variete «Se Tiyatrosu»: το θεωρεί με το νούμερο ένα (1) φέρει μέχρι και σήμερα το όνομα του αρχιτέκτονα.

■ Στους διεθνείς αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς

Εκεί όμως όπου η προσωπικότητα του Πάτροκλου έρχεται σε άμεση συνέργια με τα έργα του είναι όταν συμμετέχει στους μεγάλους διεθνείς διαγωνισμούς. Δεν είναι γνωστό αν άλλος Οθωμανός ή Έλληνας αρχιτέκτονας της εποχής του έλαβε με τόσο συνέπεια και επιμονή μέρος σε μεγάλους αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς, συναγωνιζόμενος τη διεθνή αρχιτεκτονική κοινότητα. Το 1890 ο Καμπανάκης πήρε μέρος στο διαγωνισμό που προκηρύχθηκε στο Λονδίνο για την ανέγερση ενός μνημειώδους πύργου ύψους 365 μ. Ο διαγωνισμός εντασσόταν στις προσπάθειες των Βρετανών να ανεγείρουν έναν πύργο ψηλότερο απ' αυτόν του Eiffel. Στο διαγωνισμό πήραν μέρος εξήντα οκτώ κορυφαίοι αρχιτέκτονες, εκ των οποίων επελέγησαν είκοσι μόνο σχέδια. Μεταξύ των είκοσι αυτών σχεδίων, το σχέδιο του Πάτροκλου ήλθε έκτο (εικ.2). Την ίδια χρονιά (1890) συμμετείχε μ' ένα νεο-αιγυπτιακής έμπνευσης σχέδιο στο διεθνή διαγωνισμό για την ανέγερση του Αρχαιολογικού Μουσείου στο Κάιρο. Το 1892, στα πλαίσια της World's Columbian Exposition του Σικάγου, προκηρύχθηκε ένας ακόμη διεθνής διαγωνισμός για την ανέγερση του «Κολομβίου», ενός μνημειώδους αναμνηστικού πύργου για τα 400 χρόνια από την ανακάλυψη της Αμερικής. Ο Καμπανάκης έλαβε μέρος και είχε τη χαρά να δει το σχέδιό του να βραβεύεται. Πρόκειται πιθανότατα για το ομότιτλο σχέδιο, που περιέλαβε και στο πόνημά που εξέδωσε την ίδια χρονιά (1892) για την «προ του κατακλισμού συγκοινωνία των δύο κόσμων δια της Ατλαντίδος» και όπου, με εργαλείο τον Πλάτωνα, προσπάθησε να συνδέσει πολιτισμικά στοιχεία της Ευρώπης και της Αμερικής και να χωροθετήσει την Ατλαντίδα.

Το «Κολομβιον», σχεδιασμένο μέσα στον πυρετό των World's Expositions, που αποτέλεσαν τις αρένες για αρχιτεκτονικούς πειραματισμούς, εκφράζει τον κοσμοπολιτισμό και τον ενθουσιασμό του νεαρού αρχιτέκτονα. Η προτεινόμενη κλιμα-

κωτή έκθεση των διαφόρων αρχιτεκτονικών ρυθμών και η επιστήγασή τους με το τελευταίο μεγάλο αρχιτεκτονικό επίτευγμα (τον πύργο του Eiffel) δεν πρέπει να μας εκπλήσσει. Δεν συναντάμε και στο μνημείο το αφιερωμένο στο «Τηλέγραφο», που ανήγειρε (κατ' εντολή του Σουλτάνου) λίγο αργότερα (1900) στη Δαμασκό ο αρχιτέκτονας Raimondo D' Aronco, όπου στην κορυφή μιας τεράστιας στήλης από κυτσοϊδηρο τοποθετείται επίσης ένα αρχιτεκτονικό επίτευγμα: ένα αντίγραφο του Yıldız mosque. Είναι εξάλλου η εποχή των τολμηρών επεμβάσεων και των συμβολικών κατασκευών, η εποχή που τα αρχιτεκτονικά έργα μετατρέπονται σε εκθέματα. Ένα χρόνο αργότερα, το 1895, προκηρύχθηκε ένας άλλος διεθνής διαγωνισμός (The Phoebe Hearst International Architectural Competition), για την ανέγερση του κολοσσίου Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας (Berkeley). Ο Καμπανάκης πήρε μέρος στην πρώτη φάση και αυτού του διαγωνισμού, που διεξήχθη στο βελγικό λιμάνι της Αμβέρσας και ήταν ανοικτός για αρχιτέκτονες απ' όλον τον κόσμο (105 συμμετοχές). Ο Καμπανάκης αναζητούσε την καλλιτεχνική αναγνώριση. Θεωρώντας τα αρχιτεκτονικά του σχέδια ως καλλιτεχνήματα, τα εξέθεσε το 1903 σε μια πολυσυζητημένη έκθεση στο Pera Salon της Κωνσταντινούπολης, από τις πρώτες αυτού του είδους στην οθωμανική πρωτεύουσα. Μεταξύ των κορυφαίων σχεδίων που εξέθεσε ο Καμπανάκης μπορούμε να διακρίνουμε τα σχέδιά του για τον πύργο του Λονδίνου και το «Κολομβιον» και εικάζουμε ότι το σχέδιο ενός μεγάλου συγκροτήματος κτιρίων, που περιλαμβάνεται μεταξύ των εκθεμάτων είναι το πανεπιστήμιο του Berkeley (εικ. 3).

Αλλά και η ενασχόλησή του με τη σχεδίαση του ελληνορθόδοξου ναού των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης (1906-1914) στη συνοικία Βουλας στο Κάιρο αποτέλεσε για τον αρχιτέκτονα μια ευκαιρία να ξεδιπλώσει μια ολοκληρωμένη θεωρητική προσέγγιση για τον «ελληνοβυζαντινό» ρυθμό, την οποία και δημοσίευσε στο περιοδικό «Νέον Πνεύμα» (1909) και αργότερα στην «Εκκλησιαστική Αλήθεια» (1910) (εικ. 4). Ασφαλώς ένας ικανός σχεδιαστής όπως ο Καμπανάκης δεν θα μπορούσε να λείπει από τον εορτασμό της Εκατονταετηρίδας της Εθνικής Παλιγγενεσίας. Είναι αξιοσημείωτο ότι στέλνει, από τους πρώτους, από την Κωνσταντινούπολη όπου ακόμη βρίσκεται, στην Κεντρική Επιτροπή Εορτασμού στην Αθήνα, μια σειρά λεπτοδουλεμένων και χρονολογημένων σχεδίων (1919-1920), που φυλάσσονται σήμερα στα Γ.Α.Κ. (εικ. 5).

■ Επιστροφή στην Αθήνα και οι τελευταίες του μελέτες

Ο Καμπανάκης επέστρεψε στην Αθήνα γύρω στα 1924. Αν και σε προχωρημένη ηλικία δε σταματά να γοητεύεται από τα συμβολικά μνημεία και τους διεθνείς διαγωνισμούς. Ένα από τα τελευταία έργα του είναι το «Αρχιτεκτονικών Καλλιτεχνικών Σχέδιον» για το μνημείο του Αγνωστού Στρατιώτη στην Αθήνα, για το οποίο σώθηκε ένα οκτασέλιδο επεξηγηματικό φυλλάδιο, που ο ίδιος συνέταξε. Σ' αυτό προτείνει να χωροθετηθεί το μνημείο μπροστά από το Εθνικό Πανεπιστήμιο και μόνον δίνει μια συνοπτική λεκτική περιγραφή του, από την οποία φαίνεται ξεκάθαρα η ιδέα που σταθερά τον εμπνέει: δηλαδή η αρχιτεκτονική συνύπαρξη των διαφόρων ιστορικών περιόδων. Λίγο αργότερα την άνοιξη του 1927, συμμετέχει στο μεγάλο διαγωνισμό για την ανέγερση του μεγάρου της Κοινωνίας των Εθνών στη Γενεύη. Στέλνει δύο σχέδια για ένα οικουμενικό μνημείο, κατάγραφα –κατά την προσφιλή του τακτική– με λεκτικές εξηγήσεις και αποφθέγματα στα γαλλικά και ελληνικά. Τα σχέδια έχουν περιληφθεί σε μια ενδιαφέρουσα έκδοση για το συγκεκριμένο διαγωνισμό, όπου σημειώνεται ότι η μελέτη του Καμπανάκη είχε απορριφθεί ως εκπρόθεσμη.

Είναι πράγματι εντυπωσιακό ότι κλείνει την καριέρα του, ακριβώς από το σημείο που τη ξεκίνησε: συμμετέχοντας δηλαδή το 1929 σ' έναν ακόμη διεθνή διαγωνισμό. Είναι ο διαγωνισμός που προκήρυξε η Pan American Union (PAU) για ένα Φάρο αφιερωμένο στον Κολόμβο, που θα κατασκευαζόταν στον Άγιο Δομήνικο. Για τέσσερις

Πορτραίτο

Campanakis London Tower

Ναός στο Κάιρο

Μετάλλιο

Άλμπουμ

συνεχείς μήνες, γράφει ο Ι.Ν.Κ. στη νεκρολογία του, καταναλώνει κάθε σωματική και πνευματική δύναμη για να σχεδιάσει «απαράμιλλον καλλιτέχνημα διεθνούς μνημείου». Προσαρμόζει κλιμακωτά σε διάφορες συμβολικές αναπαραστάσεις τους διάφορους αρχιτεκτονικούς ρυθμούς κατά τη σειρά της εμφάνισής τους. Συνδυάζει τα σύμβολα των διαφόρων θρησκειών, των διαφόρων φιλοσοφικών συστημάτων κατά περιόδους της ιστορικής δράσης όλων των Εθνών και με το βαθμιαία εξελισσόμενο προς τα άνω σχέδιο, συνοψίζει σ' ένα έργο την εξέλιξη του ανθρώπινου πολιτισμού από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες του.

■ Το αρχιτεκτονικό όραμα του Καμπανάκη

Το αρχιτεκτονικό όραμα του Καμπανάκη, όπως φαίνεται μέσα από τα κείμενα και τα έργα του, ήταν μια ιδιόμορφη πολιτισμική-αισθητική προσέγγιση, ένας συνδυασμός συμβόλων, ρυθμών και ως τελική συνισταμένη ένα γιγάντιο έργο, μια παγκόσμια αρμονία. Όπως εύστοχα γράφει ο Ι. Ν. Κ.: «Δεν ήτο ξηρός αρχιτέκτων. Ητο αρχιτέκτων εκ φύσεως, αλλά άμα και φιλόσοφος. Αι δε φιλοσοφικά αρχαί του, ων την ενσάρκωσιν επεδίωκεν πάντοτε δια των καλλιτεχνικών συμβολικών σχεδίων του απετέλουν το ιδιάζον χαρακτηριστικόν της Τέχνης του». Πράγματι, παρατηρώντας τα έργα του φιλοσόφου-καλλιτέχνη Π. Καμπανάκη είναι σαν να παρακολουθούμε την εξέλιξη της ευρωπαϊκής σκέψης. Όπως η αρμονική συνθετική αντίληψη της εθνικής ενοποίησης που χαρακτηριζόταν το 19ο αι., αμφισβητήθηκε και υποχώρησε στις αρχές του 20ού (όταν άρχισε η εποχή του πολλαπλασιασμού, της αυτονομίας και της έντονης σύγκρουσης των εθνικισμών), έτσι και ο Πάτροκλος παλινδρομεί συνεχώς ανάμεσα στις κοσμοπολίτικες εμπειρίες του και την ελληνική καταγωγή του. Ενώ ως πολιτική σκέψη φαίνεται να εμπνέεται από τον μεγαλοϊδεατισμό και όχι τον ελληνοθωμανισμό -τα δύο μεγάλα ρεύματα που συγκρούστηκαν στην Κωνσταντινούπολη της εποχής του- στα αρχιτεκτονικά του έργα εκφράζει ιδέες συνύπαρξης και όχι καθαρότητας των ρυθμών: υμνεί έμπρακτα τον ελληνοβυζαντινισμό στη ναοδομία, ακολουθεί τους διεθνοποιημένους αρχιτέκτονες της Beaux Arts στο διαγωνισμό για την πανεπιστημιούπολη του Berkeley και από την ελληνοκεντρική επιχειρηματολογία του για το μνημείο του «Αγνωστού Στρατιώτη» ξεπερνάει στην εξόχως συμβολική συμμετοχή του στο διαγωνισμό της «Κοινωνίας των Εθνών».

Εν κατακλείδι, ο Πάτροκλος Καμπανάκης αποτελεί τον τυπικό εκπρόσωπο του εκδυτικισμένου αρχιτέκτονα μιας ακμάζουσας Κωνσταντινούπολης στο γύρισμα του αιώνα. Δημοσιεύει και υπογράφει τα σχέδια και τις ιδέες του. Διαφημίζεται συνεχώς στους ετήσιους εμπορικούς οδηγούς της Κωνσταντινούπολης (τους Annuaire Oriental) και καταθέτει ο ίδιος το 1926 πληροφορίες για την οικογένειά και το έργο του στην Καίρειο Βιβλιοθήκη της Άνδρου, διασώζοντας έτσι πολύτιμα στοιχεία για τους μετέπειτα ερευνητές, όπως η γράφουσα. Ο Καμπανάκης δοκίμασε τις δυνάμεις του στις διεθνείς αρένες και αναζήτησε την αναγνώριση από τα ξένα πνευματικά ιδρύματα. Οριοθέτησε ένα ευρύτερο πεδίο δράσης από τα στενά γεωγραφικά όρια της επαγγελματικής του έδρας. Του αξίζει μια θέση στην ελληνική αρχιτεκτονική ιστοριογραφία.

Σημείωση:

Το αρχαιολογικό υλικό, η βιβλιογραφία και οι πηγές εικονογράφησης για τη σύνθεση του παρόντος κειμένου περιλαμβάνονται στο αντίστοιχο άρθρο στον τόμο «Ρωμιοί Αρχιτέκτονες στην Κωνσταντινούπολη την περίοδο του εκδυτικισμού» και στο άρθρο των V. Colonas et L. Theodoridou (2010), "Quelques éléments sur le projet grec de l'architecte Patroclus Campanakis et sa vocation pour les concours internationaux", en Concours pour le muse des Antiquités Egyptienne du Caire (1895), E. Godoli et M. Volait (eds), Paris: Picard, pp. 203-209. ■

DAVID SIM: ΓΙΑΤΙ ΟΧΙ ΚΑΙ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Τρεις ημέρες στην πόλη, 750 ακροατές στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, 20 εκπρόσωποι φορέων στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, 34 φοιτητές του Πολυτεχνείου, 6 καθηγητές, 13 προτάσεις ανάπλασης, 1 workshop 100 ώρες δουλειάς, 40 εθελοντές, 3 κτίρια, 2 ομιλίες, συνθέτουν το παζλ μιας εκδήλωσης που θα μείνει για πάντα στις καρδιές μας.

Όταν έχεις καταφέρει να αλλάξεις τη φυσιογνωμία του κέντρου της Νέας Υόρκης, τότε λίγα πράγματα μπορεί να αποτελέσουν μεγαλύτερη πρόκληση. Ο David Sim, ως διευθυντής του γραφείου αστικού σχεδιασμού (urban planning) των Gehl Architects, έχει τεθεί υπεύθυνος για επεμβάσεις σε περισσότερες από 90 πόλεις ανά τον κόσμο με γνώμονα πάντοτε την καλύτερη δυνατή ποιότητα ζωής στο αστικό περιβάλλον.

Το τρίημερο 8-10 Απριλίου ο σημαντικός Σκοτσέζος πολεοδόμος βρέθηκε στη Θεσσαλονίκη, καλεσμένος της Parallaxi και της ομάδας αστικού ακτιβισμού "Η Θεσσαλονίκη Αλλιώς". Μέσα στις λίγες μόνο ώρες παραμονής του στην πόλη ο Ντέιβιντ Σιμ κατάφερε να εμψυχήσει σε όσους τον παρακολούθησαν το συναίσθημα πως το περιβάλλον της καθημερινότητάς μας μπορεί να αλλάξει με πολύ απλούς τρόπους. Αρκεί να το θέλουμε πραγματικά...

Την Παρασκευή, 8 Απριλίου και ύστερα από ένα εξαντλητικό ταξίδι 35 ωρών από τη Νέα Ζηλανδία ο David Sim βρέθηκε στη Θεσσαλονίκη και αμέσως έπιασε δουλειά με τις 13 ομάδες φοιτητών που ύστερα από ένα μήνα σκληρής δουλειάς είχαν ετοιμάσει ισάριθμες μελέτες αστικών παρεμβάσεων μικρής κλίμακας σε σημεία της πόλης που πλήττονται από τα έργα του μετρό και από την αναβλητικότητα των έργων ανάπτυξης επί σειρά ετών. Μάλιστα, κάποιες από αυτές τις μελέτες αναμένεται, σύμφωνα με δέσμευση του Αντιδήμαρχου Αστικού Σχεδιασμού, Πολεοδομίας και Δικτύων Θεσσαλονίκης, κ. Ανδρέα Κουράκη, να ενταχθούν στο Τεχνικό Πρόγραμμα του Δήμου Θεσσαλονίκης. Εξάλλου, όλες οι εργασίες αναμένεται να εκτεθούν σε συνεργασία με τα κατά τόπους δημοτικά διαμερίσματα. Το φοιτητικό workshop με τίτλο "Από το εικονικό στο πραγματικό" συντόνισαν οι καθηγητές Αλέκα Γερόλυμπου, Κική Καυκούλα, Απόστολος Παπαγιαννάκης, Εύη Αθανασίου, Χάρης Χριστοδούλου, Αθηνά Βιτοπούλου και οι αρχιτέκτονες Πέτρος Λαζαρίδης και Αθηνά Λαζαρίδου.

Το εργαστήριο των φοιτητών ολοκληρώθηκε το βράδυ της Κυριακής, 10 Απριλίου, όπου ανακοινώθηκε και το βραβείο για τους συμμετέχοντες. Εντός του καλοκαιριού το κορυφαίο γραφείο αστικού σχεδιασμού των Gehl Architects και ο David Sim προσωπικά θα υποδεχθούν στην Κοπεγχάγη τους φοιτητές του Α.Π.Θ., προκειμένου να τους μιλήσουν εκ του σύνεγγυς στον τρόπο δουλειάς και στη φιλοσοφία τους.

Το Σάββατο, 9 Απριλίου, την πρώτη ίσως πραγματικά ανοιξιάτικη και ηλιόλουστη μέρα του χρόνου περισσότεροι από 750 θεατές κατέκλυσαν το Νέο Συνεδριακό Χώρο του Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης (Κτίριο M2), προκειμένου να παρακολουθήσουν την ανοιχτή ομιλία του David Sim. Ο Σκοτσέζος πολεοδόμος παρουσίασε τις

μεθόδους και την ιδιαίτερη ανθρωποκεντρική φιλοσοφία των Gehl Architects που βασίζεται στις θεωρίες του Jan Gehl. Στη συνέχεια χρησιμοποίησε τα επιτυχημένα παραδείγματα της Κοπεγχάγης και της Νέας Υόρκης, ώστε να πείσει το κοινό ότι τίποτα δεν είναι ανέφικτο, αρκεί να υπάρχει πραγματική βούληση. Έτσι, κατέληξε στο συμπέρασμα πως και η Θεσσαλονίκη μπορεί να αλλάξει με απλό τρόπο πρόσωπο, αν εκμεταλλευτεί τα πλεονεκτήματά της που "για εκατοντάδες χρόνια ακόμη θα αποτελούν πόλο έλξης για όλο τον κόσμο". Έκλεισε την παρουσίασή του με μία πρόταση πεζοδρόμησης της παραλιακής λεωφόρου Νίκης που θα αναδείξει το θαλάσσιο μέτωπο που τον γοήτευσε.

Την Κυριακή το πρωί ήταν η σειρά του Δημάρχου Θεσσαλονίκης και των υπόλοιπων φορέων της πόλης να συνομιλήσουν με τον David Sim. Σε μία συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στο συνεδριακό χώρο του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου ο καλεσμένος της Parallaxi και της ομάδας "Η Θεσσαλονίκη Αλλιώς" απέδειξε με επιτυχημένα παραδείγματα επεμβάσεων σε πόλεις του εξωτερικού πως η βελτίωση της ποιότητας ζωής στο αστικό περιβάλλον δεν απαιτεί κατ' ανάγκη πολλά χρήματα και χρονοβόρο σχεδιασμό. Αυτή η σκέψη του "just do it" που πυροδότησε ποικίλα σχόλια και αποτέλεσε την αφετηρία για μία έντονη συζήτηση.

Ο David Sim αποχώρησε από τη Θεσσαλονίκη, αφού πρόλαβε μέσα σε κάτι λιγότερο από τρεις ημέρες να μας δείξει καθαρά πως τα απλά και μάλλον αυτονόητα που μας παρουσίασε παρεμποδίζονται στην Ελλάδα από το τείχος της νοοτροπίας μας.

ΕΦΥΓΕ Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΔΕΡΜΙΣΗΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Υδροτεχνικής Ένωσης συνήλθε σε έκτακτη συνεδρίαση με αφορμή την ανακοίνωση του αιφνιδίου θανάτου του αγαπητού φίλου και συναδέλφου, Βασίλη Δερμίσση, Ομότιμου Καθηγητή του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών Α.Π.Θ., επιφανούς και αγαπητού πανεπιστημιακού δασκάλου, ο οποίος διετέλεσε ιδρυτικό μέλος της Ένωσης, μέλος διοικητικών συμβουλίων και Πρόεδρος αυτής επί σειρά ετών και εξέδωσε ψήφισμα, το οποίο θα δημοσιευτεί στον ημερήσιο τύπο και θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Ένωσης.

Το Δ.Σ. της Ένωσης αποφάσισε να παραστεί στη νεκρώσιμη ακολουθία και να εκφράσει τα θερμά του συλλυπητήρια στην οικογένεια του αποθανόντος αγαπητού φίλου και συναδέλφου Βασίλη Δερμίσση. ■